

584

OBWIESZCZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 7 listopada 1938 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 kwietnia 1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi.

Na podstawie art. 2 ust. (2) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 listopada 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 571) ogłaszam w załączniku do obwieszczenia niniejszego jednolity tekst dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 kwietnia 1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 249) z uwzględnieniem zmian wynikających z dekretów Prezydenta Rzeczypospolitej: z dnia 29 sierpnia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 67, poz. 488), z dnia 3 października 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 76, poz. 528) i z dnia 6 listopada 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 571).
Minister Skarbu: *E. Kwiatkowski*

Załącznik do obw. Min. Skarbu
z dnia 7 listopada 1938 r. (poz. 584).

**DEKRET
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ**

z dnia 26 kwietnia 1936 r.

w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi.

Na podstawie art. 55 ust. (1) ustawy konstytucyjnej i ustawy z dnia 30 marca 1936 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania dekretów (Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 186) postanawiam co następuje:

Art. 1.

(1) Środkami płatniczymi w rozumieniu dekretu niniejszego są pieniądze (monety, banknoty oraz wszelkie znaki pieniężne papierowe), tudzież weksle, czek, asygnaty kasowe, akredytywy, polecenia wypłat i przekazy. Pieniądze, nie mające w kraju obiegu ustawowego (pieniądz zagraniczne), oraz weksle, czek, asygnaty kasowe, akredytywy, polecenia wypłat i przekazy, opiewające na waluty zagraniczne i płatne za granicą (dewizy), stanowią środki płatnicze zagraniczne.

(2) Przez wyrażenie „handel zagranicznymi środkami płatniczymi” rozumie się zawieranie lub wykonywanie wszelkich umów, w których wyniku ma nastąpić lub następuje przeniesienie własności lub posiadania zagranicznych środków płatniczych.

(3) Cudzoziemcem w rozumieniu dekretu niniejszego jest osoba fizyczna lub prawna, mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę za granicą, nie wyłączając zagranicznych oddziałów (filij, agentur, przedstawicielstw) przedsiębiorstw i instytucji krajowych.

(4) Jako osoby, mające miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju, uważa się również położone na terytorium Polski przedsiębiorstwa i zakłady przemysłowe, handlowe itp., których zarządy lub właściciele mają miejsce zamieszkania lub siedzibę za granicą, oraz znajdujące się w Polsce oddziały (filie, agentury, przedstawicielstwa) przedsiębiorstw i instytucji zagranicznych.

(5) Przepisy dekretu niniejszego oraz wydanych na jego podstawie rozporządzeń wykonawczych stosuje się do obszaru W. M. Gdańska analogicznie jak do terytorium zagranicznego.

(6) Zawarte w dekreście niniejszym oraz w wydanych na jego podstawie rozporządzeniach wykonawczych zakazy przekazywania, wysyłania i wywozu za granicę lub sprowadzania z zagranicy stosują się do wolnego obszaru celnego analogicznie jak do terytorium zagranicznego.

Art. 2.

(1) Wszelkie zakazy i ograniczenia, zawarte w dekreście niniejszym oraz w wydanych na jego podstawie rozporządzeniach wykonawczych, nie mają zastosowania do Banku Polskiego.

(2) Podlegają jednak zakazom i ograniczeniom, zawartym w dekreście niniejszym oraz w wydanych na jego podstawie rozporządzeniach wykonawczych, obroty dokonywane na prowadzonych przez Bank Polski rachunkach cudzoziemców.

Art. 3.

(1) Jako organ wykonywający przepisy dekretu niniejszego w zakresie, ustalonym w rozporządzeniach wykonawczych, powołaną zostaje Komisja Dewizowa. Liczbę członków Komisji Dewizowej oraz sposób ich powoływania określi rozporządzenie wykonawcze z tym, że przewodniczącym Komisji mianuje Minister Skarbu.

(2) Komisja Dewizowa rozstrzyga ostatecznie według swobodnego uznania bez obowiąz-

ku uzasadniania swych decyzji. Decyzje Komisji mogą być bądź ogólne, bądź też dotyczyć poszczególnych spraw. Decyzje ogólne Komisja Dewizowa wydaje w formie zarządzeń, ogłaszanych w „Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu”. Decyzje Komisji Dewizowej mogą uzależniać zezwolenie na czynności zabronione lub zwolnienie od obowiązków, ustanowionych w dekrete niniejszym albo w wydanych na jego podstawie rozporządzeniach wykonawczych, od dopełnienia określonych warunków.

(3) Komisja Dewizowa jest uprawniona do pobierania opłat manipulacyjnych od poszczególnych swoich czynności urzędowych w oznaczonej przez siebie wysokości.

(4) Podania i zgłoszenia, wnoszone do Komisji Dewizowej, oraz udzielane przez nią zezwolenia, jak również wszelka z tą Komisją korespondencja, wolne są od opłat stemplowych.

Art. 4.

Jeżeli w dekrete niniejszym lub w wydanych na jego podstawie rozporządzeniach wykonawczych jest mowa o zezwoleniu, rozumieć należy, — o ile z brzmienia lub treści danego przepisu inaczej nie wynika, — zezwolenie Komisji Dewizowej.

Art. 5.

(1) Handel zagranicznymi środkami płatniczymi, jeżeli jedną ze stron nie jest Bank Polski lub przedsiębiorstwo bankowe, które uzyskało od Ministra Skarbu odpowiednie uprawnienia (uprawnienia dewizowe), jest bez zezwolenia zabroniony.

(2) Minister Skarbu ustala warunki i zakres udzielanych uprawnień dewizowych i może je na podstawie swobodnego uznania, bez obowiązku podania powodów, ograniczyć, zawiesić lub cofnąć.

(3) Listę przedsiębiorstw bankowych, uprawnionych do handlu zagranicznymi środkami płatniczymi, oraz jej zmiany ogłasza Minister Skarbu w dziale urzędowym „Monitora Polskiego”.

Art. 6.

(1) Handel złotem, sprowadzanie go z zagranicy i wywóz za granicę, jak również stawianie go do dyspozycji cudzoziemców, są bez zezwolenia zabronione. Przez wyrażenie „handel złotem” rozumie się zawieranie lub wykonywanie wszelkich umów, w których wyniku ma nastąpić lub następuje przeniesienie własności lub posiadania złota.

(2) Przepis ustępu poprzedzającego stosuje się do złota w monetach, zarówno stanowiących w jakimkolwiek kraju ustawowy środek płatniczy (art. 1), jak i nie mających nigdzie obiegu ustawowego, tudzież w sztabach, w postaci odlewów i przedmiotów, nie posiadających znamion gotowego do użytku wyrobu, oraz w stanie nieprzerobionym we wszelkiej postaci.

(3) Wysyłanie i wywóz za granicę złota w stanie przerobionym we wszelkiej postaci, platyny w postaci zarówno przerobionej jak i nieprzerobionej oraz kamieni szlachetnych i innych klejnotów są bez zezwolenia zabronione w zakresie ustalonym rozporządzeniami Ministra Skarbu.

Art. 7.

Nabywanie zagranicznych papierów procentowych i dywidendowych oraz kuponów od takich papierów, sprowadzanie tych walorów z zagranicy, jak również nabywanie od cudzoziemców oraz sprowadzanie z zagranicy polskich papierów procentowych i dywidendowych oraz kuponów od takichże papierów — jest bez zezwolenia zabronione.

Art. 7a.

Sprowadzanie do kraju z zagranicy bez zezwolenia środków płatniczych w zakresie ustalonym rozporządzeniami Ministra Skarbu jest zabronione.

Art. 8.

(1) Wszelkiego rodzaju przekazywanie, wysyłanie i wywóz za granicę środków płatniczych, bez względu na walutę, na jaką one opiewają, są bez zezwolenia zabronione.

(2) Stawianie przez osoby fizyczne lub prawne, mające miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju, do dyspozycji cudzoziemców wszelkiego rodzaju środków płatniczych, w szczególności zaś dokonywanie z polecenia lub na rzecz cudzoziemców przekazów, przelewów, wpłat i wypłat jest bez zezwolenia zabronione. Stawianiem do dyspozycji cudzoziemca środków płatniczych jest również udzielenie mu pełnomocnictwa do odbioru lub dysponowania środkami płatniczymi.

(3) Przelew wierzytelności, należnej cudzoziemcowi od osoby fizycznej lub prawnej, mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju, jak również wstąpienie osoby trzeciej w prawa zaspokojonego wierzyciela — cudzoziemca wobec dłużnika, mającego miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju, są bez zezwolenia zabronione.

(4) Wszelkiego rodzaju dysponowanie przez osoby fizyczne lub prawne, mające miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju, posiadanymi za granicą środkami płatniczymi, złotem (art. 6 ust. (2)), papierami procentowymi, dywidendowymi i kuponami od takich papierów, książeczkami oszczędnościowymi i wkładkowymi, należnościami od zagranicy z wszelkich tytułów, posiadanymi za granicą nieruchomościami, jak również wszelkiego rodzaju innymi prawami majątkowymi, jest bez zezwolenia zabronione bez względu na to, czy następuje w kraju, czy też za granicą. Nie jest dysponowaniem w rozumieniu powyższego przepisu przyjęcie należnego świadczenia, jeżeli przedmiot tego świadczenia zostaje sprowadzony do kraju.

(5) Wysyłanie i wywóz za granicę papierów procentowych i dywidendowych, kuponów od takich papierów oraz książeczek oszczędnościowych i wkładkowych, są bez zezwolenia zabronione.

(6) Stawianie przez osoby fizyczne lub prawne, mające miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju, do dyspozycji cudzoziemców papierów procentowych i dywidendowych, kuponów od takich papierów oraz książeczek oszczędnościowych i wkładkowych, jak również wykonywanie dyspozycji cudzoziemców, dotyczących powyższych wartości, są bez zezwolenia zabronione.

(7) Wysyłanie pocztą za granicę środków płatniczych, papierów procentowych i dywidendowych oraz kuponów od takich papierów, jak również książeczek oszczędnościowych i wkładkowych, może odbywać się z zachowaniem przepisów ustępów poprzedzających wyłącznie w listach lub paczkach wartościowych oraz w listach poleconych, nadawanych na pocztę w stanie otwartym. Komisja Dewizowa może zezwolić na wysyłanie pocztą za granicę powyższych wartości także w przesyłkach zamkniętych.

Art. 9.

(1) Udzielanie kredytu cudzoziemcom lub poręki za spłatę takich kredytów przez osoby fizyczne i prawne, mające miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju, jest bez zezwolenia zabronione.

(2) Uzyskanie kredytu od cudzoziemca oraz udzielenie poręki za spłatę takiego kredytu przez osobę fizyczną lub prawną, mającą miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju, wymaga zgłoszenia w Banku Polskim.

(3) Przepis ustępu poprzedzającego nie dotyczy kredytów, udzielanych nabywcom przez sprzedawców w postaci towaru (tzw. „kredyty towarowe”).

Art. 10.

(1) Osoby fizyczne i prawne, mające miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju, są obowiązane:

- a) zgłosić oraz zaoferować do skupu bądź zlecić do sprzedaży lub inkasa instytucjom, które wskażą rozporządzenia wykonawcze, posiadane za granicą zagraniczne środki płatnicze i złoto (art. 6, ust. (2), zagraniczne i krajowe opiewające na walutę zagraniczną papiery procentowe i dywidendowe oraz kupony od takich papierów, należności od zagranicy z wszelkich tytułów, posiadane za granicą nieruchomości jak również wszelkiego rodzaju inne prawa majątkowe;
- b) udowodnić wobec instytucji, które wskażą rozporządzenia wykonawcze, dopełnienie powyższych obowiązków.

(2) Przepis ustępu poprzedzającego obowiązuje w zakresie ustalonym rozporządzeniami Ministra Skarbu, które określą również, w jakiej postaci nastąpić winno zaspokojenie należności od zagranicy oraz sposób, w jaki udowodnić należy dopełnienie obowiązków przewidzianych w artykule niniejszym.

(3) Komisja Dewizowa może zwolnić od obowiązków przewidzianych w ustępach (1) i (2).

Art. 11.

Każde przedsiębiorstwo bankowe i instytucja kredytowa, nie wyłączając przedsiębiorstw i instytucji spółdzielczych, oraz te przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, które prowadzą z zagranicą interesy handlowe albo swoją działalnością poważnie oddziałują na obrót pieniężny z zagranicą, — mogą być poddawane nadzorowi specjalnych komisarzy rządowych, wyznaczanych przez Ministra Skarbu na koszt danego przedsiębiorstwa lub instytucji.

Art. 12.

(1) We wszystkich przypadkach, w których spełnienie świadczenia pieniężnego wymaga zezwolenia stosownie do przepisów dekretu niniejszego lub wydanych na jego podstawie rozporządzeń wykonawczych, dłużnikowi służy prawo na żądanie wierzyciela wpłacenia równowartości takiego świadczenia w walucie krajowej do Banku Polskiego lub do banku, posiadającego odpowiednie uprawnienia dewizowe, na rachunek wierzyciela.

(2) Zasądzone oraz wyegzekwowane od dłużnika po dniu wejścia w życie dekretu niniejszego świadczenia, wymagające zezwolenia w myśl tego dekretu lub wydanych na jego podstawie rozporządzeń wykonawczych, winny być na wniosek wierzyciela przez dłużnika lub organy egzekucyjne w równowartości tych świadczeń w walucie krajowej wpłacone do Banku Polskiego lub do banku, posiadającego odpowiednie uprawnienia dewizowe, na rachunek wierzyciela.

(3) Warunki dysponowania przez wierzyciela sumami, wpłaconymi na jego rachunek na zasadzie artykułu niniejszego, ustali rozporządzenie wykonawcze.

Art. 13.

(1) Dla wszelkich obrotów i rozrachunków w zagranicznych środkach płatniczych obowiązują kursy banknotów zagranicznych lub dewiz, notowane w cedule urzędowej Giełdy Pieniężnej w Warszawie (dla pieniędzy zagranicznych — kursy, podawane w rubryce ceduły „Bilety bankowe”, dla dewiz zaś — kursy w rubryce „Czeki i wypłaty”). W razie braku notowań w cedule urzędowej Giełdy Pieniężnej w Warszawie obowiązuje kurs zagranicznych środków płatniczych ustalany i ogłaszany przez

Bank Polski w dziale urzędowym „Monitora Polskiego”.

(2) Do obrotów i rozrachunków w zagranicznych środkach płatniczych, których kursy nie są ogłoszone ani w urzędowej cedule giełdowej, ani przez Bank Polski, mogą być stosowane odpowiednie kursy zagraniczne.

(3) Komisja Dewizowa może zezwolić na stosowanie do obrotów i rozrachunków w zagranicznych środkach płatniczych kursów innych niż obowiązujące na podstawie ustępów poprzedzających.

Art. 14.

Poza kursami notowanymi w cedule urzędowej Giełdy Pieniężnej w Warszawie oraz ustalonymi i ogłaszanymi przez Bank Polski, ogłaszanie innych kursów krajowych lub zagranicznych, określających stosunek zagranicznych środków płatniczych lub złota do złotego, jest bez zezwolenia zabronione. Zakazu tego nie stosuje się do Banku Polskiego, któremu wolno ogłaszać również kursy zagraniczne złotego, oraz nie dotyczy ustalania i ogłaszania stosunku zagranicznych środków płatniczych lub złota do złotego przez właściwe władze państwowe w przypadkach ustawowo przewidzianych.

Art. 14a.

Ministrowie Skarbu i Sprawiedliwości mogą określić w drodze rozporządzenia sposób stosowania przepisów dekretu niniejszego w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym.

Art. 14b.

Rozporządzenia Ministra Skarbu określają sposób kontroli nad wykonywaniem przepisów dekretu niniejszego przy przekraczaniu granicy.

Art. 15.

Minister Skarbu władny jest w drodze rozporządzeń, pod warunkami przez siebie ustalonymi, zezwalać na wykonywanie czynności, dekretem niniejszym zakazanych lub ograniczonych, oraz zwalniać od ustanowionych w tym dekreście obowiązków.

Art. 16.

(1) Kto bez zezwolenia Ministra Skarbu (art. 15) lub Komisji Dewizowej (art. 4) albo wbrew warunkom takiego zezwolenia dokonywa czynności, której zabraniają przepisy art. 5 ust. (1), art. 6, art. 7, art. 7a, art. 8, art. 9 ust. (1), podlega karze więzienia do lat 5 i grzywny.

(2) Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze aresztu do lat 2 i grzywny, albo jednej z tych kar.

(3) Sąd może zastosować karę przewidzianą w ust. (2) także wtedy, gdy zachodzi przypadek mniejszej wagi, zasługujący na szczególne uwzględnienie.

(4) Sąd orzeka karę nie niższą, niż 3 lata więzienia i 100.000 złotych grzywny, jeżeli sprawca uczynił sobie proceder z popełniania przestępstw, określonych w artykule niniejszym; w tym przypadku sąd może również wymierzyć grzywnę do wysokości nieograniczonej.

(5) Karom, przewidzianym w ust. (1) i (3), podlegają również osoby upoważnione do rozstrzygania o działalności instytucji, które dowiedziawszy się o zamiarze popełnienia przestępstwa, określonego w artykule niniejszym, przez pracownika tej instytucji, nie starały się zapobiec jego popełnieniu lub powstaniu skutku przestępnego, albo też dowiedziawszy się o takim już popełnionym przestępstwie, nie zawiadomiły o tym Komisji Dewizowej.

(6) Przepisu art. 6 kodeksu karnego nie stosuje się do przestępstw, polegających na wykroczeniu przeciwko przepisom art. 8 ust. (4) i art. 9 ust. (1).

Art. 17.

(1) Kto wykracza przeciwko przepisom art. 10 lub rozporządzeń na jego podstawie wydanych, albo nie dopełnia warunków, pod jakimi otrzymał zwolnienie od obowiązków określonych w tych przepisach,

podlega karze więzienia do lat 5 i grzywny.

(2) Przepisy art. 16 ust. (2) — (4) stosuje się tu odpowiednio.

Art. 18.

(1) W razie skazania za przestępstwo określone w art. 16 lub 17 na więzienie, sąd orzeka przepadek będących przedmiotem przestępstwa: złota, pieniędzy, papierów procentowych i dywidendowych oraz kuponów od takich papierów, bez względu na to, czyją stanowią własność. W razie skazania za powyższe przestępstwa na karę aresztu i grzywny lub jedną z tych kar sąd orzec może przepadek tych przedmiotów.

(2) W razie skazania za powyższe przestępstwa sąd może orzec przepadek także innych wartości i praw majątkowych, będących przedmiotem przestępstwa, bez względu na to, czyją stanowią własność.

Art. 19.

(1) Kto bez zezwolenia Ministra Skarbu (art. 15) lub Komisji Dewizowej (art. 4) albo wbrew warunkom takiego zezwolenia:

a) stosuje do obrotów lub rozrachunków w zagranicznych środkach płatniczych kurs wyższy od obowiązującego w myśl art. 13,

b) ogłasza kursy krajowe lub zagraniczne, których ogłaszanie jest zabronione przepisami art. 14,

podlega karze więzienia do lat 2 i grzywny.

(2) Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze aresztu do roku i grzywny, albo jednej z tych kar.

(3) Sąd może zastosować karę przewidzianą w ust. (2) także wtedy, gdy zachodzi przypadek mniejszej wagi, zasługujący na szczególne uwzględnienie.

(4) Karom, przewidzianym w ust. (1) i (3), podlegają również osoby upoważnione do rozstrzygania o działalności instytucji, które, dowiedziawszy się o zamiarze popełnienia przestępstwa, określonego w artykule niniejszym, przez pracownika tej instytucji, nie starały się zapobiec jego popełnieniu, lub powstaniu skutku przestępnego albo też, dowiedziawszy się o takim już popełnionym przestępstwie, nie zawiadomiły o tym Komisji Dewizowej.

Art. 20.

Kto wykracza przeciwko przepisowi art. 9 ust. (2), podlega karze aresztu do roku i grzywny, lub jednej z tych kar.

Art. 20a.

(1) Kto w celu, uzyskania dla siebie lub innej osoby zezwolenia, wymaganego przez przepisy dekretu niniejszego, przytacza dane niezgodne z rzeczywistością lub przedstawia fałszywe dowody,

podlega karze aresztu i grzywny.

(2) Tym samym karom podlega, kto czynu, określonego w ust. (1), dopuszcza się w celu uzyskania zwolnienia od obowiązków, wynikających z art. 10 lub rozporządzeń na jego podstawie wydanych.

Art. 20b.

Kto wykracza przeciwko nakazom lub zakazom, zawartym w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 14b,

podlega karze aresztu do roku i grzywny, lub jednej z tych kar.

Art. 21.

Przestępstwa, przewidziane w dekreście niniejszym, należą do właściwości sądów okręgowych z wyjątkiem przestępstw, przewidzianych

w art. 20b, które należą do właściwości sądów grodzkich.

Art. 21a.

(1) Dochodzenia w sprawach o przestępstwa, przewidziane w dekreście niniejszym oraz w dekreście Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 maja 1936 r. w sprawie kontroli obrotu towarowego z zagranicą i z Wolnym Miastem Gdańskiem (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 279), prowadzi prokurator bezpośrednio bądź za pośrednictwem władz skarbowych i ich organów wykonawczych.

(2) Minister Skarbu określi w drodze rozporządzenia, które władze skarbowe i ich organy wykonawcze uprawnione są do powyższych czynności.

(3) Do prowadzenia dochodzeń stosuje się przepisy postępowania karnego, przy czym władzom skarbowym oraz ich organom wykonawczym służą uprawnienia policji państwowej.

(4) Policja państwowa działa w zakresie ścigania przestępstw określonych w ust. (1) w zastępstwie nieobecnych organów władz skarbowych. O wykryciu przestępstwa i o przedsięwziętych czynnościach policja państwowa zawiadamia niezwłocznie właściwego prokuratora i właściwą władzę skarbową.

Art. 22.

Wykonanie dekretu niniejszego porucza się w części objętej art. 16—21 Ministrowi Sprawiedliwości, w odniesieniu do art. 14a Ministrom Skarbu i Sprawiedliwości, w odniesieniu do art. 12 Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, w części pozostałej Ministrowi Skarbu.

Art. 23.

(1) Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lutego 1928 r. w sprawie wywozu za granicę złota (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 156).